प्रमत्तो धृतराष्ट्रस्य पुत्रो दुर्य्योधनस्तदा। नाभ्यभाषत्सुबलजं भाषमाणं पुनः पुनः।
अनेकाग्रन्तु तं दृष्ट्वा शकुनिः प्रत्यभाषत। दुर्य्योधन कुतो मूलं निश्वसन्निव गच्छसि।
॥ दुर्य्योधन उवाच ॥ दृष्ट्वेमां पृथिवीं कृत्स्नां युधिष्ठिरवशानुगां। जितामस्त्रप्रतापेन श्वेताश्वस्य महात्मनः।
तच्च यज्ञं महाभूतं दृष्ट्वा पार्थस्य मातुल। यथा शक्रस्य देवेषु तथा भूतं महाद्युतेः।
अमर्षेण तु सम्पूर्णो दह्यमानो दिवानिशं। शुचिशुक्रागमे काले शुष्येत्तोयमिवाल्पकं। ९९८
पश्य सात्वतमुख्येन शिशुपालो निपातितः। न च तत्र पुमानासीत् कश्चित्तस्य पदानुगः।
दह्यमाना हि राजानः पाण्डवोत्थेन वह्निना। चान्तवन्तोऽपराधं ते को हि तत्क्षन्तुमर्हति।
वासुदेवेन तत्कर्म्म यथाऽयुक्तं महत्कृतं। सिद्धञ्च पाण्डुपुत्राणां प्रतापेन महात्मना।
तथाहि रत्नान्यादाय विविधानि नृपा नृपं। उपातिष्ठन्त कौन्तेयं वैश्या इव करप्रदाः।
श्रियं तथागतां दृष्ट्वा ज्वलन्तीमिव पाण्डवे। अमर्षवशमापन्नो दह्यामि नतथोचितः। ९९९
एवं स निश्चयं कृत्वा ततो वचनमब्रवीत्। पुनर्गान्धारनृपतिं दह्यमान इवाग्निना।
वह्निमेव प्रवेक्ष्यामि भक्षयिष्यामि वा विषं। अपो वाऽपि प्रवेक्ष्यामि नहि शक्ष्यामि जीवितुं।
को हि नाम पुमान् लोके मर्षयिष्यति सत्त्ववान्। सपत्नानृध्यतो दृष्ट्वा हीनमात्मानमेव च।
सोऽहं न स्त्री न चाप्यस्त्री न पुमान्नापुमानपि। योऽहं तां मर्षयाम्यद्य तादृशीं श्रियमागतां।
ईश्वरत्वं पृथिव्याश्च वसुमत्ताञ्च तादृशीं। यज्ञञ्च तादृशं दृष्ट्वा मादृशः को न संज्वरेत्। ९९९
अशक्तश्चैक एवाहं तामाहर्त्तुं नृपश्रियं। सहायांश्च न पश्यामि तेन मृत्युं विचिन्तये।
दैवमेव परं मन्ये पौरुषञ्च निरर्थकं। दृष्ट्वा कुन्तीसुते शुद्धां श्रियं तां महतीं यथा।
कृतो यत्नो मया पूर्व्वं विनाशे तस्य सौबल। तच्च सर्व्वमतिक्रम्य संवृद्धोऽप्सिव पङ्कजं।
तेन दैवं परं मन्ये पौरुषञ्च निरर्थकं। धार्त्तराष्ट्रा हि हीयन्ते पार्था वर्द्धन्ति नित्यशः।
सोऽहं श्रियञ्च तां दृष्ट्वा सभां ताञ्च तथाविधां। रत्निभिश्चावहासं तं परितप्ये यथाऽग्निना। १०००
स मामभ्यनुजानीहि मातुलाद्य सुदुःखितं। अमर्षञ्च समाविष्टं धृतराष्ट्रे निवेदय।
इति श्रीमहाभारते सभापर्व्वणि द्यूतपर्व्वणि दुर्य्योधनसन्तापे षट्चत्वारिंशोऽध्यायः॥ ४६ ॥
॥ शकुनिरुवाच ॥ दुर्य्योधन न तेऽमर्षः कार्य्यः प्रति युधिष्ठिरं। भागधेयानि हि स्वानि पाण्डवा भुञ्जते सदा।
विधानं विविधाकारं परं तेषां विधानतः। अनेकैरभ्युपायैश्च त्वया न शकिताः पुरा।
आरब्धापि महाराज पुनः पुनररिन्दम। विमुक्ताश्च नरव्याघ्रा भागधेयपुरस्कृताः।
तैर्लब्धा द्रौपदी भार्य्या द्रुपदश्च सुतैः सह। सहायः पृथिवीलाभे वासुदेवश्च वीर्य्यवान्। १००५
लब्धश्च नाभिभूतार्थैः पित्र्योऽंशः पृथिवीपते। विवृद्धस्तेजसा तेषां तत्र का परिदेवना।
धनञ्जयेन गाण्डीवमक्षय्यौ च महेषुधी। लब्धान्यस्त्राणि दिव्यानि तोषयित्वा हुताशनं।
तेन कार्मुकमुख्येन बाहुवीर्य्येण चात्मनः। कृता वशे महीपालास्तत्र का परिदेवना।
अग्निदाहान्मयञ्चापि मोचयित्वा स दानवं। सभां तां कारयामास सव्यसाची परन्तपः।